

Г.І.Ковтун (ст.викл. Сумського державного педагогічного університету ім. С.Макаренка)
В.А.Шеверда (студентка 5 курсу фізико-математичного факультету Сумського державного педагогічного університету ім.А.С.Макаренка)

Сучасний інформаційний розвиток українського суспільства та його вплив на формування особистості

Знаковою подією початку нового тисячоліття стало формування глобального інформаційного суспільства, символом якого стає комп'ютер – інструмент управління масовим суспільством. Всесвітня мережа Інтернет і пов'язана з нею індустрія інформаційних технологій є своєрідним ключем до цього принципово нового планетарного соціуму.

Потужність впливу інформаційного соціуму на особистість багаторазово перевершує потужність аналогічного впливу традиційного суспільства. Саме це актуалізує нині проблематику мультивекторного впливу „ери Інтернету” на соціальну сферу, міжособистісні стосунки, свободу особистості.

З кожним роком інформація стає доступнішою. На сьогодні, за підсумками квітня 2006 року, аудиторія українського Інтернету становить майже 2,8 млн. осіб (тих, хто зробив більше одного перегляду сторінки за поточний місяць, та користувачі, які переглядали сторінки в цьому і минулому році). При цьому загальний час, проведений українськими користувачами в Інтернеті, у квітні становив 1,23 млрд. хвилин, що більше семи годин на одного користувача впродовж місяця [3,10].

Географічно, як і раніше, лідирує Київський регіон. Його частка становить близько 50% від загальної аудиторії, у той час у Рівному – регіоні з найменшою активністю – лише 0,55. Далі, у порядку зменшення: Дніпропетровськ, Одеса, Донецьк, Харків, Львів, Крим, Запоріжжя. Їх сумарна частка становить близько 36% . На інші регіони припадає близько 15 % користувачів [3,10].

Отже, на сучасному етапі стверджувати, що більшість населення України має широкий та вільний доступ до Інтернету,

зарано. Українське суспільство тільки починає свій сучасний постіндустріальний інформаційний розвиток і на цьому етапі можна передбачити та попередити негативні тенденції та впливи на розвиток освіти та формування особистості.

Інформаційний соціум може бути або закритим, або відкритим. Для відкритого важливі такі ідеали, як толерантність, взаємоповага та діалогічність, стимулювання інакомислення, реформування суспільства з метою розв'язання його проблем. Закритий інформаційний соціум базований на інших принципах. Громадяни такого соціуму поводять себе не відповідно до своїх бажань.

Інформатизація та формування особистості перебувають у діалектичній протилежності: з одного боку, об'єктивні цілі та завдання сучасного розвитку суспільства потребують значного прискорення та поглиблення всіх елементів інформатизації. А це, в свою чергу, потребує стандартизації та вузької спеціалізації всіх ланок освіти та виховання, а з другого – збереження та розвиток національної культури, відродження духовності, формування інформаційної культури особистості, а отже – персоніфікації освіти та виховання.

Інформаційні технології істотно впливають на особу: розширюються можливості доступу до інформації; збільшується об'єм інформації; поглиблюється розуміння інформаційних процесів; зростає здатність до осмислення та узагальнення знань; підвищується рівень раціоналізації життя людини; зростають уміння і ступінь компетентності фахівців; людині загрожує втрата індивідуальності та етнокультурної самобутності; знижується рівень загальної культури особи; відбувається її соціальна самоізоляція; посилюється дегуманізація робочого процесу.

Інформаційно забарвлений світогляд активно впливає на свободу, мораль і духовний світ людини: розвиток комп'ютерних технологій забезпечить особі свободу вибору; з'являється можливість створювати і використовувати електронні комбінації; кожен індивідуум одночасно стає рівноправним одержувачем і творцем інформації; зростає можливість включення в єдину мережу різних баз та банків даних; підвищується рівень безпеки людини у практичних галузях діяльності, а з іншого боку -

надмірне підпорядкування комп'ютерам аж до їх обожнювання; беззахисність людини перед зовнішнім вторгненням у приватне життя; розширюється можливість отримання даних про будь-якого індивідуума; зростає можливість втрати особистої автономії; можливість маніпулювати індивідом через інформацію, яка йому направляється; загроза моральному імунітету особи унаслідок фанатичної відданості комп'ютерам; звуження духовного світу та чуттєвого сприйняття природи і соціуму, що призводить до втрати здатності розуміти „не своє”.

В інформаційному суспільстві головною умовою добробуту кожної людини є знання, здобуті завдяки безперешкодному доступу до інформації, й уміння з нею працювати. У суспільстві з нерозвиненими ідеалами свободи та демократії широке поширення інформаційної технології неможливе.

Для України науково-технічні інновації є одним з головних чинників здобуття істинної, а не декларативної незалежності, входження в контекст цивілізаційного розвитку світу. З. Бжезінський у прес-центрі МЗС у Києві в жовтні 1991 р. говорив: "Якщо Україна прагне стати сучасною європейською державою, то мусить прийняти програму дуже містких структурних змін... Республіка має всі об'єктивні умови, щоб посісти гідне місце у світі" [1,173].

Отже, першочерговим завданням є створення українського національного конкурентоспроможного інформаційного поля, яке може зменшити шкідливі та деструктивні інформаційні впливи, адже під загрозою – духовна атмосфера у віртуальному просторі та моральне здоров'я людини.

Список літератури:

1. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія. Курс лекцій., видання друге, виправлене і доповнене.- К.- Генеза.-1996.-368с.
2. Канке В.А. Философия. Исторический и систематический курс.-М.-Логос.-2002.-343с.
3. Кафарський В. Інформаційна культура українського суспільства//Голос України.-№92(3842).-2006.-С.10,12

4. Соболев О. Свобода особистості в інформаційному соціумі: стаття перша // Філософська думка.-2002.-№4.-С.36-47

5. Філософія: Підручник для вищої школи. За заг. ред. В.Г.Кременя, М.І.Горлача.-Х.- Прапор.-2004.-276с.

Троян А.В. (сумська філія АКБ „Промінвестбанк”)
Троян М.Ю. (аспірант кафедри маркетингу СумДУ)

Розвиток інформаційного суспільства як шлях інноваційних перебудов стереотипів українського народу

Сьогодні в Україні, як і загалом в світі, надзвичайно потужно постає інтерес до розбудови інформаційних систем, засобів доставки, збору та зберігання інформації. Все нові інформаційні технології “вриваються” в суспільство, призводячи до радикальних змін не лише ціннісних засад, а й звичної побудови традиційного соціуму.

Інформаційні технології поступово трансформують різні галузі, внаслідок цього деякі прояви цих процесів вже досить суттєво змінили багато сфер людського існування. Звичайно, вони протікають по різному в різних країнах, регіонах, стикаючись як з досить типовими проблемами – розвиток інфраструктури, рівень освіти і т.д., так і з індивідуальними – ідеологічні засади, культурні традиції, загальнонаціональний уклад, релігійні традиції тощо.

Де-факто, так зване загальноосвітнє інформаційне суспільство вже існує, питання постає лише в тому, що розвиток окремих частин цього загальноосвітнього суспільства ще досить неоднорідний, коливаючись від досить примітивних засобів передачі інформації, до найвищих досягнень техніки і технології. Загальною ознакою будь-якого інформаційного суспільства, є перш за все прискорення процесів, які змінюють, трансформують і переводять на новий виток розвитку ту чи іншу соціальну групу, прошарок суспільства чи народ, що дає змогу ефективніше вирішувати проблеми цього суспільства.

Сьогодні в Україні ще досить мало уваги приділяється проблемі постановки інформаційних можливостей суспільства на